

8 Holierhoekse route

Deze middellange rondwandeling voert door de Holierhoekse polder en is ca. 11 km lang. Door de weidse polder langs historische boerderijen. Over het onverharde Veenpad, een oase van rust. De wandeling start en eindigt bij de begraafplaats Holy. Naar de Vlaardingervaart en via De Kapel naar de Harreweg. Richting Schiedam en via de Woudweg en het Veenpad terug naar het startpunt. De route is het gehele jaar geopend.

Routebeschrijving

De routebeschrijving maakt gebruik van het wandelroutenetwerk Hof van Delfland. Waar de route afwijkt worden in deze routebeschrijving verdere details gegeven. Verstoringen in het netwerk? Meld ze bij www.meldpuntroutes.nl.

- **Start in Vlaardingenvaart, parkeerterrein begraafplaats Holy** (Olmendreef). Vanaf de bushalte de Holyweg volgen: knp 13, linksaf via het voetpad langs de Holyweg naar knp 27.
- **Knp 27:** rechtsaf over de Trekkade: knp 68, 71, 82, 40, 18 en 85.
- **Knp 85:** Rechtsaf naar knp 16 (zie routesuggestie *) en knp 45. Over het Veenpad naar knp 47, 46 en 13. Het eindpunt van de wandeling is bereikt.

Voor de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van het begin- en eindpunt van de wandelroute wordt verwezen naar www.9292ov.nl

Routesuggestie

Routesuggesties zijn met stippellijnen aangegeven.

- *: **Over de landtunnel A4.** Vanaf knp 16 voor de A4 linksaf. Aan het eind het talud op en over de landtunnel van de A4. Het talud naar beneden via het fietspad naar de Holyweg. Volg het voetpad langs de Holyweg naar knp 13. Het eindpunt van de wandeling is bereikt.

NB: Alle gegevens benodigd voor de routebepaling onderweg zijn vermeld op deze eerste pagina.

Onderweg te zien

Midden-Delfland, het groene hart van de zuidwestelijke Randstad. Een kleinschalig oud cultuurlandschap met de kenmerken van het Hollandse landschap achter de duinen: laaggelegen (1 tot 3 m onder NAP) en lichtglooiend door de oude kreekruggen en de natte veengebieden daartussen.

De op de kreekruggen gelegen boerderijen, de oude dorpskernen, de vele molens en gemalen, de kades en oude slotenpatronen tonen je steeds weer de eeuwenoude historie van dit gebied. Een groene oase met een rijke natuur en weidse vergezichten te midden van het grootschalige stedelijke en industriële geweld.

Holierhoekse polder

Een groot deel van de Holierhoekse Polder is nu overdekt met de huizenmassa die vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw werd gebouwd. De zuidelijke grens van de polder werd gevormd door de Kethelweg in het vroegere dorp Vlaardinger-Ambacht. Oude Vlaardingers kennen nog de prachtige boerderijen die in de polder stonden. In de jaren zestig was er helaas weinig aandacht voor behoud van het cultuurhistorisch erfgoed. Een schitterende oude boerderij als Middelhuysse werd in 1966 gesloopt, terwijl op die plaats pas vijftig jaar later huizen werden gebouwd. De naam Holierhoek was de naam van een van de zes molens die al in 1502 de Holierhoekse en de Zouteveense Polder droogmaalden. Het woord Holierhoek komt van Holy, een kasteeltje (later buitenplaats) dat in het zuidwestelijk gedeelte van de polder stond. Het woord Holy is op zijn beurt een verbastering van Hoylede, een bevaarbaar water door hooggelegen land. De Holierhoekse Molen werd ook wel Hooglandse Molen genoemd.

Sloten, sloten ...

Een groot deel van het huidige slotenpatroon ontstond bij de ontginning van de veenwildernis in de middeleeuwen. Sloten werden primair gegraven voor de ontwatering van het veen. Maar sloten zijn multifunctioneel! Zij vormen ook de begrenzing van de percelen, zodat er geen hekken nodig zijn; ze zorgen ervoor dat het vee niet op de weg of op het erf kan komen. Sloten zijn tevens een drenkplaats voor het vee. Te midden van weilanden die tegenwoordig nog maar weinig natuurwaarden herbergen, zijn sloten, met hun oevers, kleine natuureservaatjes. In de Holierhoekse Polder zijn de sloten zeer soortenrijk. Er groeien o.a. zwanenbloemen, pijlkruid, waterranonkel en egelskop. Karakteristiek voor Midden-Delfland zijn de smalle waterweegbree en de watergentiaan (daar waar klei in de bodem zit). Langs de oevers zien we o.a. waterkers, moerasvergeet-mij-nietje en watermunt. Dat er de laatste jaren weer lepelaars foerageren in de poldersloten is een indicatie dat er stekelbaarsjes zitten, maar deze kritische vogel eet ook wel riviergrondels, die zijn groter (en dat eet sneller).

De locatie van onderstaande bezienswaardigheden is gemarkeerd op de routekaart van het voorblad. De volgletter wordt hierbij gebruikt als referentie.

A. Veepestbosje

pestbosjes aangetroffen.

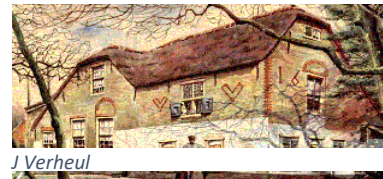
In het verleden kwamen regelmatig epidemieën van veepest voor. Het dode vee mocht niet getransporteerd worden en het werd op enige afstand van de boerderij begraven. Zo'n veekerkhof werd omheind en beplant om besmetting te voorkomen. In Midden-Delfland worden op diverse plaatsen dergelijke

B. Boomgaard

Zowel aan de kant van de Vlaardingerwaard als aan de oostzijde van het boerderijterrein van de Zonnehoeve liggen (restanten van) oude hoogstamboomgaarden, omgeven door windsingels van struiken en knotbomen. Het was vroeger gebruikelijk om eigen groente en fruit te telen. Dat fruit kwam uit boomgaarden die opvallend veel verschillende soorten bomen bevatten. Vrijwel het hele jaar konden men van vers of gedroogd fruit genieten. Vooral peren en appels werden geteeld. Wie kent ze nog, rassen met bloemrijke namen als 'bergamotjes', 'dirkies-peren', 'heeren-peertjes', 'trossies-peren', 'langhalsjes' en 'ijsbouten' en van de appels: 'gulderlingen', 'dubbele kandijen', 'blomzoeten', 'rabauwen' en 'zigeunerinnen'? Om er maar enkele te noemen.

C. Meerzicht, Willemsoordseweg 5

De boerderij ligt verscholen in het groen en wordt thans als woonboerderij gebruikt. Op de opkamergevel staat in rood metselwerk het jaartal 1640. In de bewaard gebleven deurkalf van de vroegere voordeur was 1609 gehakt, terwijl een steen in een andere gevel een jaartal in de achttiende eeuw vertoont. Altijd werd er verbouwd aan boerderijen! De oprijlaan voert naar de zijgevel van de boerderij, waar een fors werkhuis is uitgebouwd, achter de uitbouw van de opkamer en melkkelder. In de voorgevel heeft die opkamer (herenkamer) een fraai kruisokzijn met gebrandschilderde ramen. Het voorhuis bevat een grote schouw die nog uit de zestiende eeuw moet dateren.

D. De Kapel

De naam van deze buurtschap herinnert aan het kapelletje dat hier tot 1719 stond. Voor de afbraak had het gebouwtje nog vele jaren als schooltje dienstgedaan. Zouteveen kende in de late middeleeuwen een vorm van buurrecht. Kleine geschillen en overtredingen werden door een eigen rechtelijk college afgehandeld. Grote misdrijven en beroepszaken werden door de baljuw en zijn hof berecht. De baljuw hield zitting bij de gerechtspaal (of geselpaal), die bij de kapel van

Zouteveen stond. Tegenover het kapelletje stond een herberg die omstreeks 1900 werd afgebroken. De derde bebouwde hoek werd ingenomen door een boerderij op de plaats van de huidige. Het inrijhek daarvan wordt gesierd met de naam van de buurtschap die eertijds de kern vormde van het ambacht, later gemeente. Zouteveen werd in 1855 samengevoegd met Vlaarding-Ambacht en in 1941 met Schipluiden.

E. Boerderij, Oostveenseweg 7

Sedert de bouw in 1899 is er lange tijd vrijwel niets aan de boerderij verbouwd. Aan de erfzijde naast de boerderij staat een wagenschuur met paardenstal, daarachter een restant van een hooiberg. Aan de niet-erfzijde is een, inmiddels 'opengewerkte' karn-molen zichtbaar, aangebouwd aan de vroegere varkensstal. De opkamer is nog geheel in oude staat met twee kastenwanden en binnenluiken. Het houtwerk en plafond zijn groen geverfd, met een jugendstil decoratie. In de melkkelder is het houtwerk in de bekende blauwe kleur geschilderd, een kleur die de vliegen zou weren. Het houtwerk van de boenhoek is geschilderd in een donkerrode kleur die ossenbloed wordt genoemd. Momenteel is de boerderij in gebruik als dagopvang 'Weidelicht' voor ouderen met dementie en hun mantelzorgers.

F. Weglichaam

De brede strook grond tussen de Harreweg en het fietspad was voorbestemd te gaan fungeren als weglichaam voor de aan te leggen Provinciale Weg nr. 15 van Den Haag via Rijswijk en Delft naar Schiedam. Al in de jaren vóór de Tweede Wereldoorlog werden stroken grond langs de Harreweg aangekocht en werd zand gestort. Na de oorlog ging men verder en gebruikte daarvoor het puin van het gebombardeerde Rotterdam. Het puin zakte weg in de slappe veenbodem. De scherpe knik in de Harreweg ter hoogte van de Oostveenseweg en de brede rietkraag aldaar zijn hiervan een spoor. Het werk werd tenslotte gestaakt. Alleen het deel van Den Haag naar Delft werd gerealiseerd. In 2015 werd het Delftse deel van de weg omgedoopt tot Prinses Beatrixlaan. Het voormalige weglichaam bood tenslotte ruimte voor de aanleg van een fietspad.

G. Zweth

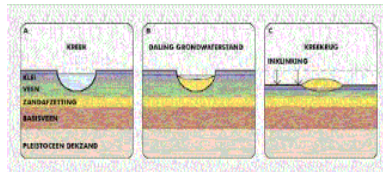
Een 'zweth' is een grenssloot. Hier vormde de Zweth de grens tussen de Ambachten Zouteveen en Vlaarding-Ambacht. Tevens was het de hoofdwatergang van het noordelijke deel van de Holierhoekse Polder en werd bemalen door de Zwethmolen, later Zwethgemaal aan de Vlaardingervaart.

Op de kruising Zweth – Harreweg is een reconstructie gemaakt van een windas. Hiermee werden de schuitjes vanuit de molensloten overgehaald naar het boezemwater en vice versa. Aan de polderzijde bevond zich een houten helling met rollen, waarover de schepjes werden

getrokken. Veelal waren dit eikenhouten pramen, met boter en kaas met als bestemming Vlaarding en de Delftse markt. Het is nu een picknickplek met uitzicht op de polder.

H. Kreekrukken

De naam Woudweg is een toponiem dat verwijst naar het voorkomen van hoge bomen. Er bevinden zich hier aan weerszijden van de weg restanten van prehistorische getijde kreek, die in open verbinding stonden met de Maasmonding en waarin en waarlangs zand en klei werd afgezet. In de tijd van de bedijking en ontginning groeiden op deze grondsoort dermate hoge bomen, dat een woud-toponiem passend was. Na klink en oxidatie van het omringende veen, vooral nadat molens de polders gingen bemalen, zijn de kreekbeddingen als ruggen in het landschap waarneembaar – zie bijgevoegd schema. Veel oude boerderijen in Midden-Delfland zijn op kreekrukken gebouwd, vaak ook te herkennen aan de lange oprijlaan vanaf de openbare weg.

I. Bermsloot Woudweg

De sloot langs de Woudweg is door z'n grillige vorm een van de meest schilderachtige sloten van Midden-Delfland. Vooral in het voorjaar is de oever op veel plaatsen geel van de gele lis. Het water is vaak zo helder dat diverse waterplanten (en vissen) zijn waar te nemen. De aantrekkelijkheid van de sloot wordt nog vergroot door de diverse geriefbosjes aan de overkant.

J. Boerderij, Woudweg 24

De voorgevel van deze zeventiende-eeuwse boerderij is opgetrokken uit gele ijsselsteen met in het metselwerk geometrische versieringen. De bovengevel van het voorhuis heeft nog kruiskozijnen. De andere ramen zijn gemoderniseerd tot zogenaamde zesruiters, een raamtype uit de negentiende eeuw. De kruiskozijnen en de vensters van de opkamer hebben met natuursteen versierde korbogen als onlastingsboog voor het bovenliggende muurwerk. Voor deze (zuid)gevel staan twee leilinden als schaduwboomen.

K. A4 en eco-aquaduct

De Woudweg kruist hier de verdiept aangelegde A4. De snelweg tussen Delft en Schiedam kwam eind 2015 gereed. Rechts ligt het eco-aquaduct. Deze natuurbrug van 100 meter breed heeft een unieke combinatie van een ecoduct en aquaduct in één. Het is een ecopassage om de Ecologische Hoofdstructuur door te zetten over de snelweg en een aquaduct voor de Slinksloot en de Zweth. Om de verbinding optimaal te laten functioneren ligt het eco-aquaduct op maaiveld-niveau.

Net voorbij het viaduct ligt rechts de Adrianushoeve, de thuisbasis van de schaapskudde Vockestaert. Als onderdeel van de Reconstructiewet in verband met de aanleg van de A4 is de bestemming van het gehele gebied tot de Vlaardingervaart gewijzigd van weideland naar natuurgebied, inclusief de wandelpaden waarvan in deze route gebruik wordt gemaakt.

L. Landtunnel A4

sportvelden en een sporthal.

Aan de linkerkant van de kruising met de Woudweg ligt de land- ofwel Ketheltunnel. Deze is aangelegd om de overlast van de A4 voor omwonenden zoveel mogelijk te beperken. Door de aanleg van aarden wallen wordt de tunnel aan het oog onttrokken. Op het tunneldak is een park aangelegd alsmede

M. Breeweg

Kruikius 1712

‘Veronen’ betekent ontginning, een ‘weer’ is een strook tussen twee sloten. Na de reconstructie staat de Vroonweerseweg weer op de kaart, maar nu als fietspad door dit natuurgebied. De (nieuwe) Holyweg vormt de noordelijke begrenzing van de woonwijk Holy. De naam herinnert aan de oude Holyweg die van Plein-Emaus in Vlaarding-Ambacht naar de Breeweg liep.

De Woudweg is ontstaan als kade aan het eind van een ontginningsblok en loopt daarom haaks op het slotenpatroon. Ten noorden van dit dijkje ligt een nieuw ontginningsblok. De Breeweg daarentegen loopt evenwijdig met het slotenpatroon. Op de bekende kaart van Kruikius uit 1712 wordt de Breeweg aangeduid als Veronen Weerse Wegh.

Bronvermelding

Deze wandelroute maakt oorspronkelijk deel uit van een serie van drie mapjes met elk zes routes, uitgegeven in de periode 2004-2007. De serie kwam tot stand in samenwerking met de vereniging Te Voet en de werkgroep Paden van de Midden-Delfland Vereniging. Tekst, fotografie en vormgeving zijn van Frits van Ooststroom. In 2022 zijn de routes

gedigitaliseerd en geactualiseerd. De Holierhoekse route met volgnr. 8 had voorheen volgnr.

9. Bij deze bewerking is verder dankbaar gebruik gemaakt van:

- artikelen uit de Jaarboeken van de Historische Vereniging Oud-Schipluiden en informatie op de website www.middendelfland.net.
- publicaties van Midden-Delfland is Mensenwerk: <https://www.mdmw.nl/>